

Kaynak: <http://www.kazanci.com>
Güncelleme Tarihi: 27.09.2011

02.07.1964 TARİHİNDE KABUL EDİLEN 492 SAYILI HARÇLAR KANUNU'NUN KONU, MÜKELLEF, MUAFİYET VE İSTİSNALARA İLİŞKİN HÜKÜMLERİ

BİRİNCİ KISIM

Yargı Harçları

BİRİNCİ BÖLÜM

Mükellefiyet

MEVZUU

MADDE 2 - Yargı işlemlerinden bu kanuna bağlı (1) sayılı tarifede yazılı olanları, yargı harçlarına tabidir.

Ceza mahkemelerinde şahsi hukuka ait hakların hüküm altına alınması halinde de, celse harçları hariç olmak üzere (1) sayılı tarifeye göre harç alınır.

MÜKELLEF

MADDE 11 - Genel olarak yargı harçlarını dâvayı açan veya harca mevzu olan işlemin yapılmasını isteyen kişiler ödemekle mükelleftir.

Vasinin hesabının görülmesi dolayısıyla alınacak harçlar, vesayet altındaki şahsa izafeten vasiden alınır.

Herhangi bir istek olmaksızın resen yapılacak işlemlere ait harçlar, aksine hüküm yoksa, lehine işlem yapılan kişilerden alınır.

CELSE HARÇLARINDA MÜKELLEF

MADDE 12 - Hukuk ve ticaret mahkemelerinde celse harcı, muhakeme tarafların talep ve muvafakatleri üzerine talik edilmiş ise taraflardan ve evvelce yapılması mümkün olan bir işlemin yapılmamış olmasından dolayı talik edilmişse, talike sebebiyet veren taraftan alınır.

Her iki halde talike vekiller sebebiyet vermişse celse harcı vekillere yüklenir.

Vekil ve taraflara yüklenilen celse harcı müteakip iki celsede ödenmezse bir misli fazlasiyle alınır. Ödenmediği takdirde harcın bu miktar üzerinden tahsili için Maliye'ye tezkere yazılmasına kara verilir.

İKİNCİ BÖLÜM

İstisna ve Muaflıklar

HARÇTAN MÜSTESNA İŞLEMLER

MADDE 13 - Aşağıda yazılı mevzular harçtan müstesnadır:

- a) (Değişik: 2430 - 20.3.1981) Değeri (**Değişik ibare: 5281 - 30.12.2004 / m.43/3-a - Yürürlük m.45/11**) "50 Yeni Türk Lirasını" geçmeyen dava ve takipler, (Ticari senetlere ait takipler hariç)
- b) Vasi tayini ve azli, hâkimin reddi talebinin kabulü ve hâkimin istinkâfına ait kararlar,
- c) (Değişik: 2366 - 20.12.1980) Ayda (**Değişik ibare: 5281 - 30.12.2004 / m.43/3-a - Yürürlük m.45/11**) "100 Yeni Türk Lirasını" geçmeyen nafakalara ait dava ve takipler, "Birden fazla kişiler lehine nafakaya hükmedilmesine dair ilamlarda her kişi lehine hükmedilen miktar müstakil olarak nazara alınır."
- d) İcra ve İflas dairelerinin kusuru yüzünden yanlış yapılmış olan işlemlerin ıslahı ve iptaline dair tetkik mercileri kararlarıyla, bu iptal veya ıslah dolayısıyla yeniden yapılacak işlemler,
- e) Ticaret sicilinde re'sen yapılan düzeltmeler,
- f) İcra tetkik mercilerinin cezaya mütedair kararlarıyla bu kararların temyizi işlemleri,
- g) İcra ve İflâs Kanununun 270'nci maddesine göre yapılacak defter tutma işlemleri,
- h) Yetkili makamların isteyecekleri ilâm ve sair evrak suretleri,
- i) Kamu adına C. savcılar tarafından hukuk mahkemelerine açılan davalar, (**Ek ibare: 6217 - 31.3.2011 / m.12**) "ve kanun yolu başvuruları ile ceza mahkemelerinden verilen kararlara karşı kanun yolu başvuruları,"
- j) (Ek: 2588 - 21.1.1982) Genel Bütçeye dahil idarelerin bu Kanunun 1 ve 3 sayılı tarifelerine giren bütün işlemleri,

(Yukarıdaki işlemlerin hesaplanacak harçlarının, Genel Bütçeye dahil idarelerin haklılığı nispetinde karşı taraftan tahsiline ilgili merciince karar verilir.)

HARÇTAN MUAF OLANLAR

MADDE 14 - Emler ve ihtiyaçları Devlet tarafından deruhte ve temin olunan onbaşı ve çavuşlar adliye işlemlerinden ötürü harçtan muafırlar.

İKİNCİ KISIM

Noter Harçları

BİRİNCİ BÖLÜM

Mükellefiyet ve Muaflık

MEVZUU

MADDE 38 - Noter işlemlerinden bu kanuna bağlı (2) sayılı tarifede yazılı olanları noter harçlarına tabidir.

Pey akçesi, zamanı rücû, ücret tevkifi, cezai şart gibi bir akdin müeyyidesi kabîlinden olan taahhütlerden, başlı başına bir akde konu olmadıkça harç alınmaz.

(Ek fıkra: 903 - 13.7.1967) Bakanlar Kurulunca vergi muafiyeti tanınan vakıfların kuruluş muameleleriyle bu vakıflara yapılacak bağışlamalar harca tabi tutulmaz.

YETKİLİ MAKAMLARIN İSTİYECEKLERİ SURETLER

MADDE 39 - Kamu hukuku ile ilgili işlerde yetkili makamların isteyecekleri suretlerden harç alınmaz.

MÜKELLEF

MADDE 40 - Noter harçlarını, harca mevzu olan işlemin yapılmasını isteyen kişiler ödemekle mükelleftirler.

ÜÇÜNCÜ KISIM

Vergi yargısı harçları

BİRİNCİ BÖLÜM

Mükellefiyet

MEVZUU

MADDE 52 - (Değişik: 2588 - 21.1.1982) Vergi yargısı işlemlerinden bu kanuna ekli (3) sayılı tarifede yazılı olanlar, vergi yargısı harçlarına tabidir.

MÜKELLEF

MADDE 53 - (Değişik: 2588 - 21.1.1982) Vergi yargısı harçları, harca mevzuu olan işlemlerden dolayı Vergi Mahkemeleri, Bölge İdare Mahkemeleri ve Danıştay'a başvuranlar tarafından ödenir.

DÖRDÜNCÜ KISIM

Tapu ve Kadastro Harçları

İKİNCİ BÖLÜM

BİRİNCİ BÖLÜM

Mükellefiyet

MEVZUU

MADDE 57 - Tapu ve Kadastro işlemlerinden bu kanuna bağlı (4) sayılı tarifede yazılı olanları, tapu ve kadastro harçlarına tabidir.

MÜKELLEFLER

MADDE 58 - (Değişik ilk cümle: 2588 - 21.1.1982) Tapu ve Kadastro harçlarını kanuna ekli tarifede belirtilen kişiler; tarifede belirtilmeyen işlemlerde, taraflar aksini kararlaştırmamış ise, aşağıda yazılı kişiler ödemekle mükelleftir.

- a) Mülkiyet ve mülkiyetten gayri aynı hakları iktisap edenler (İktisap eden kişiler birden fazla ise harçları hisseleri oranınca öderler).
- b) İpotek tesisinde ipoteci tesis edenler,
- c) Kadastro işlerinde adlarına tescil yapılanlar,
- d) Miras sebebiyle çıplak mülkiyetin mirasçı adına tescilinde, çıplak mülkiyet sahibi olanlar,
- e) Rücularda rücu eden taraf,
- f) Bunlar dışında kalan işlemlerden lehine işlem yapılmış olanlar.

İstisnalar

HARÇTAN MÜSTESNA TUTULAN İŞLEMLER

MADDE 59 - (Değişik: 2588 - 21.1.1982) Aşağıda yazılı işlemler harçtan müstesnadır:

- a) **(Değişik ibare: 5766 - 4.6.2008 / m.11/b)** "Genel ve özel bütçeli idarelerle", il özel idareleri, belediyeler ve köylerin iktisap edecekleri gayrimenkullerin vesair aynı hakların tescili, şerhi gerektiren işlemleri ve bunların terkinleri,
- b) Kamu menfaatlerine yararlı dernekler ile Bakanlar Kurulunca vergi muafiyeti tanınan vakıfların iktisap edecekleri gayrimenkullerin ve sair aynı hakların tescilleri ve şerhi gerektiren işlemleriyle bu dernek ve vakıflara ait tesislerin ve bu tesislerin sonradan iktisap edecekleri gayrimenkullerin ve sair aynı hakların tescilleri ve şerhi gerektiren işlemleri ve bunların terkinleri,
- c) İlgililerin kusurları olmaksızın tapu ve kadastro idareleri tarafından yapılacak hataların tashihleri,

- d) Mahkemeler, icra ve iflâs daireleri ve diğ er resmi dairelerce istenecek kayıt ve belge suretleri,
- e) Karş ılıklı olmak şartıyla yabancı devletlerin diplomatik veya konsolosluk ihtiyaç ları için iktisap edecekleri gayrimenkullerin ve sair aynî hakların tescilleri, ş erhi gerektiren iş lemleri ve bunların terkinleri,
- f) Arkeolojik araştırmalar için yapılan iktisaplar ile ilgili tescil, ş erh ve terkinler (Bu istisna hükmünün uygulanması şartları Milli Eđ itim Bakanlığ ının görü ş ü alınarak Maliye Bakanlığ ınca tespit ve Resmi Gazete ile ilan olunur),
- g) 7269 sayılı kanuna göre yaptırılacak meskenlere, 4753 sayılı kanuna göre yapılan iktisaplara ve 3202 sayılı kanun uyarınca T.C. Ziraat Bankası kredilerinden istifade suretiyle yapılmı ş bulunan hayvan barınak yerlerine iliş kin tescil, ş erh ve terkinler,
- h) Deprem, su basması, yangın gibi tabii afetlerin vukubulduğ u bölgelerde (Bu bölgeler Maliye ve İmâr ve İskân Bakanlıklarınca mü ş tereken tespit olunur) bu afetlerin vukubulduğ u yılı izleyen yıldan itibaren en çok beş yıl içinde arsa üzerine inş a veya binaya ilave suretiyle meydana getirilen binalar, bağ ımsız bölümler veya katlar için yapılan tescil, ş erh ve terkinler,
- i) Tersane yapımı için Devlet Planlama Teş kilâtına verilmiş Teş vik Belgesini haiz tüzel kiş ilerce bu maksatla iktisap edilen gayrimenkuller ve bu yerlerde inş a veya binaya ilave suretiyle meydana getirilen binalar için yapılan tescil, ş erh ve terkinler,
- j) a, e ve f bentlerinde belirtilen ř ekilde iktisap olunan gayrimenkullerin herhangi bir ř ekilde baş kalarına devir ve ferağ ı,
- k) (Ek: 3239 - 4.12.1985) Beden Terbiyesi Teş kilâtına dahil derneklerin münhasıran sporla uğ raş mak üzere kurulan anonim şirketlere sermaye olarak koydukları gayrimenkuller ile bu şirketlere devrettikleri gayrimenkullerle ilgili devir ve iktisap iş lemleri,
- l) (Ek: 4962 - 30.7.2003 / m.13) 2985 sayılı Toplu Konut Kanununa 10.5.1990 tarihli ve 3645 sayılı Kanunla eklenen (Deđ iř ik ibare: 5766 - 4.6.2008 / m.11/b) "ek 2 nci" maddesi kapsamında kullanılacak kredilerle ilgili ipotekler ile bu konutların hak sahipleri adına tapuya tescili,
- m) (Ek: 5226 - 14.7.2004 / m.20) 2863 sayılı Kùltür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu kapsamındaki tescilli taş ınmaz kùltür varlıklarının devir ve iktisabına iliř kin iş lemler,
- n) (Ek: 5281 - 30.12.2004 / m.9 - Yürürlük m.45/11) Organize sanayi, endüstri veya teknoloji geliř tirme bölgelerinde yer alan gayrimenkullerin ifraz veya taksim veya birleř tirme iş lemleri,
- o) (Ek: 5582 - 21.2.2007 / m.31) Konut finansmanı kuruluş ları ve ipotek finansmanı kuruluş ları tarafından 2499 sayılı Sermaye Piyasası Kanunu'nun 38/A maddesinde tanımlanan konut finansmanı kapsamında tesis olunacak ipotek iş lemleri,
- p) (Ek: 5582 - 21.2.2007 / m.31) 2499 sayılı Sermaye Piyasası Kanunu'nun 38/A maddesinde tanımlanan konut finansmanı amacıyla yapılacak finansal kiralamalarda kiralanın konutların kiracıya devri,

r) (...) (Madde 59 un 1. fıkrasının (r) bendi, 6.6.2008 tarih ve 26898 sayılı R.G.'de yayımlanan, 4.6.2008 tarih ve 5766 sayılı Kanun'un 11. maddesinin (b) bendi hükmü gereğince madde metninden çıkarılmıştır.)

Yukarıda yer alan istisnalara ilave olarak özel kanunlarda yer alan muafiyet ve istisnalara ilişkin hükümler saklıdır.

BEŞİNCİ KISIM

Konsolosluk Harçları

BİRİNCİ BÖLÜM

Mükellefiyet

MEVZUU

MADDE 71 - Türkiye Cumhuriyeti muvazzaf ve fahrî konsoloslukları tarafından yapılacak konsolosluk işlemlerinden bu kanuna bağlı (5) sayılı tarifede yazılı olanları, konsolosluk harçlarına tabidir. İcabında Türkiye menfaatlerini deruhte eden yabancı devlet muvazzaf ve fahrî konsoloslukları tarafından yapılacak konsolosluk işlemlerinden yukarıdaki fıkrada belirtilmiş olanları da bu Devletin kabul etmesi halinde konsolosluk harçlarına tabidir.

KONSOLOSLUKLARCA YAPILACAK NOTER İŞLEMLERİ

MADDE 72 - (Değişik: 1512 - 18.1.1972) Konsoloslar tarafından yapılacak noter işlemlerinde, bu kanunun noter harçlarına ait hükümleri uygulanır.

MÜKELLEF

MADDE 73 - Konsolosluk harçlarını, harca mevzu olan işlemin yapılmasını isteyen kişiler ödemekle mükelleftirler.

İKİNCİ BÖLÜM

İstisnalar

HARÇTAN MÜSTESNA İŞLEMLER

MADDE 74 - Aşağıdaki mevzular harçtan müstesnadır:

- a) Yabancı memleketlere tedavi maksadıyla gidenlere ait işlemler,
- b) Yabancı memleketlerde öğrenim ve inceleme için bulunan öğrencilerle, resmî bir göreve veya Devletçe tedavi veya hava değişimine gönderilmesi sebebiyle bulunduğu sırada ölen Türkiye Büyük Millet Meclisi ve Hükümet üyeleri, askerî ve sivil memurlar, subaylar ve erlerin ve Türk mürettebatının terekeleriyle ilgili bütün işlemler,
- c) Doğum ve ölüm ilmuhaberleri,
- d) Konsoloslukların yetkilerine giren askerî işlemlere ait her türlü kâğıtların düzenlenmesi veya onaylanması,

e) Öğrenci müfettişliği bulunmayan yerlerde müfettişlik görevi yapan konsoloslukların bu işlere ilişkin olarak düzenleyecekleri ve onaylayacakları kâğıtlar.

f) (Ek: 4731 - 28.12.2001 / m.6) Türkiye'deki kurum ve kuruluşlara hibe olarak yardım amacıyla gönderilecek mal, malzeme, araç ve gereçler için konsolosluklarda düzenlenecek hibe senetleri.

ALTINCI KISIM

Pasaport, İkamet Tezkeresi, Vize ve Dışişleri Bakanlığı Tasdik Harçları

BİRİNCİ BÖLÜM

Mükellefiyet

MEVZUU

MADDE 83 - Pasaport, ikamet tezkeresi, vize ve Dışişleri Bakanlığı tasdik işlemlerinden bu kanuna bağlı (6) sayılı tarifede yazılı olanlar harca tabidir.

MÜKELLEF

MADDE 84 - Pasaport, ikamet tezkeresi ve tasdik harçlarını, harca mevzu olan işlemin yapılmasını isteyen kişiler ödemekle mükelleftir.

İKİNCİ BÖLÜM

İstisna ve Muafıklar

HARÇTAN MÜSTESNA İŞLEMLER

MADDE 85 - Pasaport Kanunu hükümlerine uygun olarak verilecek aşağıda yazılı pasaportlar, ikamet tezkereleri ve tasdik işlemleri harçtan müstesnadır:

a) Diplomatik pasaportlar, hususi pasaportlar ve hizmet pasaportları,

b) Yabancı memleketlere münhasıran öğrenim için gideceklere gerek Türkiye'den çıkarken ve gerekse yabancı memleketlerde öğrenimlerini tamamlayıncaya kadar verilecek pasaportlar,

c) Yabancı memleketlerde yoksul kalmış oldukları sabit olan Türk vatandaşlarına, Türkiye Cumhuriyeti konsoloslukları tarafından münhasıran Türkiye'ye dönüş yolculuğu için muteber olmak ve veriliş tarihinden itibaren en fazla üç ay içinde kullanılmak üzere verilecek pasaportlar,

d) Seyahatleri Türkiye için kültürel, ticari veya sosyal bir fayda sağlayacak mahiyette bulunduğu sabit olanlarla, Millî Eğitim Bakanlığının izni ile ilmî incelemelerde bulunmak veya yabancı memleketlerde yapılacak, spor temas ve müsabakalarına katılmak üzere toplu halde gezi yapacak öğretmen, öğrenci ve sporculara verilecek pasaportlar,

e) Yabancı memleketlerde, Türk konsoloslukları tarafından düzenlenen veya tasdik olunan evrakın Dışişleri Bakanlığınca tasdiki,

f) Türkiye'deki yabancı konsolosluk müstahdemleriyle, bu konsoloslukların meslekten olan memurları yanında ikamet etmek suretiyle hizmetlerinde bulunan yabancılara verilecek ikamet tezkereleri (Karşılıklı olmak şartıyla).

g) (Ek: 4444 - 11.8.1999) Dışişleri Bakanlığınca mütekabiliyet esaslı göz önünde tutularak belirlenecek ülkeler uyruklarına verilecek ikamet tezkereleri, (*)

(*) 11.8.1999 tarih ve 4444 sayılı Kanununun 15-1. Maddesi hükmü gereğince 1.1.2000 tarihinde yürürlüğe girer.

HARÇTAN MUAF OLANLAR

MADDE 86 - (Değişik: 2430 - 20.3.1981) İş ve İşçi Bulma Kurumu aracılığı ile çalışmak üzere yabancı memleketlere giden işçilere yalnız iki yıllık süre için verilen pasaportlar ile aynı süre içinde bu pasaportların refakat hanesinde kayıtlı olanlar veya kayıt edilecekler pasaport harcından muafır.

MADDE 87 - Millî veya milletlerarası tarih, kültür ve güzel sanatlar şenlikleri ve festivalleri, spor müsabakaları, kongreler ve konferanslar, sergi ve panayırklar münasebetiyle, Türkiye'ye gelecek veya başka memleketlerde vukubulacak aynı mahiyetteki milletlerarası gösterilerde bulunmak veya bunlara katılmak için, Türkiye'den transit geçecekler harçsız vize verilir.

Bakanlar Kurulunca belli edilecek yerlere turizm, tedavi veya hava değişimi maksadıyla gelecekler de, tespit edilen şartlara bağlı olmak üzere harçsız vize verilir.

Bu maddede yazılı giriş vizeleri (Turist) damgasını taşıyacaktır.

MADDE 88 - Aşağıda yazılı yabancılara ikamet tezkeresi harçsız olarak verilir:

a) Türk okullarında veya fakültelerinde okuyan öğrenciler,

b) Münhasıran (**Değişik ibare: 5228 - 16.7.2004 / m.59/5-a**) "basın ve yayın kuruluşları için muhabirlik yapanlar",

c) Devlet, il özel idareleri, belediyeler, İktisadi Devlet Teşekkülleri ve bunları bağlı resmi müesseseler tarafından istihdam edilen profesör ve uzmanlarla, iş sahibi olmayan eşleri ve çocukları,

d) Malî durumlarının bozuk olduğuna, ikamet tezkeresi vermeye yetkili makamlarca kanaat getirilen yoksullar,

e) Türk aslından olup Türk kültürüne bağlı ecnebi uyruklular.

YEDİNCİ KISIM

Gemi ve Liman Harçları

BİRİNCİ BÖLÜM

Mükellefiyet

MEVZUU

MADDE 95 - Gemi ve Liman işlemlerinden, bu kanuna bağlı (7) sayılı tarifede yazılı olanları, gemi ve liman harçlarına tabidir.

İNŞA HALİNDEKİ GEMİLER

MADDE 96 - İnşa halindeki gemilere mahsus sicil işlemleri de, gemi sicil işlemleri gibi harca tabidir.

Ancak inşa halindeki gemilere mahsus sicilde kayıtlı bir geminin, asıl sicile geçirilmesinde evvelce yapılmış ve harca tabi tutulmuş işlemlerden ayrıca harç alınmaz.

MÜKELLEF

MADDE 97 - Gemi ve Liman harçları, taraflarca aksi kararlaştırılmamışsa aşağıda yazılı kişiler tarafından ödenir:

- a) Mülkiyet hakkını iktisabedenler, (iktisabeden kişiler birden fazla ise, harçları hisseleri oranında öderler),
- b) İpoteklerde ipoteği tesis edenler,
- c) Bunlar dışında kalan işlemlerde lehine işlem yapılmış olanlar.

İKİNCİ BÖLÜM

İstisnalar

HARÇTAN MÜSTESNA TUTULAN İŞLEMLER

MADDE 98 - Aşağıda yazılı mevzular harçtan müstesnadır:

- a) İlgililerin kusurları olmaksızın gemi sicil memurları tarafından yapılan hatalarla ilgili düzeltmeler ile mahkemeler, icra ve iflas daireleri ve diğer resmi dairelerce istenecek suretler,
- b) Mücbir sebeplerden dolayı limana uğrayan ticaret gemileri ile her nevi deniz ürünleri avında kullanıldıkları müddetçe av, havuz, depo gibi özel tertibatı bulunan milli balık ve sünger gemilerine verilecek yola elverişlilik belgeleri,
- c) Turist nakleden ve başkaca ticari işlemde bulunmayan turist gemileriyle ilmî mevzularda kullanılan gemilerin yola elverişlilik belgeleri.

SEKİZİNCİ KISIM

İmtiyazname, Ruhsatname ve Diploma Harçları

BİRİNCİ BÖLÜM

Mükellefiyet

MEVZUU

MADDE 108 - İmtiyazname, ruhsatname ve diplomalardan bu kanuna bağılı (8) sayılı tarifede yazılı olanları harca tabidir.

MÜKELLEF

MADDE 109 - İmtiyazname, ruhsatname ve diploma harçlarını kendilerine bu belgeler verilen kişiler ödemekle mükelleftirler.

DOKUZUNCU KISIM

Trafik Harçları

BİRİNCİ BÖLÜM

Mükellefiyet ve Muafıklar

MEVZUU

MADDE 118 - Trafik işlemlerinden bu kanuna bağılı (9) sayılı tarifede yazılı olanları, trafik harçlarına tabidir.

HARÇTAN MUAF OLANLAR

MADDE 119 - Askeri ehliyetnameyi haiz askeri şoförlerden muayene ve imtihan komisyonlarınca yapılacak imtihanı müteakip kazananların, askeri şoför ehliyetnameleri, imtihanları ve ehliyetname vizeleri, harçtan muaftır.

MÜKELLEF

MADDE 120 - Trafik harçlarını, harca mevzu olan işlemin yapılmasını isteyen kişiler ödemekle mükelleftir.

ONUNCU KISIM

Kısımlar Arasında Müsterek Hükümler

BİRİNCİ BÖLÜM

Genel Muafliklar ve İstisnalar

ÖZEL KANUNLARDAKİ HÜKÜMLER

MADDE 123 - (Değişik: 2430 - 20.3.1981) Özel kanunlarla harçtan muaf tutulan kişilerle, istisna edilen işlemlerden harç alınmaz.

Ancak, İş Kanununa tabi işçilerin ve çırakların iş mahkemelerindeki dava ve bu mahkemelerden almış oldukları ilamların takiplerinde harçtan muafiyet **(Değişik ibare: 5281 - 30.12.2004 / m.43/3-j - Yürürlük m.45/11)** "günderlikleri veya aylık ücretleri 16 yaşını doldurmuş işçiler için belirlenen asgari ücreti geçmeyen" işçiler ve çıraklar hakkında uygulanır.

(Değişik son fıkra: 5035 - 25.12.2003 / m.31 - Yürürlük m.50 b) Anonim, eshamlı komandit ve limited şirketlerin kuruluş, sermaye artırımı, birleşme, devir, bölünme ve nev'i değişiklikleri nedeniyle yapılacak işlemler ile **(Ek ibare: 5615 - 28.3.2007 / m.16)** "Esnaf ve Sanatkarlar Kredi ve Kefalet Kooperatifleri (Bu kooperatifler ile Kredi Garanti Fonu İşletme ve Araştırma Anonim Şirketi tarafından bankalardan kullanılacak krediler için verilecek kefaletler dahil)" bankalar, yurt dışı kredi kuruluşları ve uluslararası kurumlarca kullanılacak kredilerin temini ve bunların teminatları ile geri ödenmelerine ilişkin işlemler **(Değişik ibare: 5766 - 4.6.2008 / m.11/ç)** "bu Kanun'da yazılı harçlardan müstesnadır."

(Ek fıkra: 6111 - 13.2.2011 / m.84) Menkul, gayrimenkul ve maddi olmayan varlıkların, varlık kiralama şirketine devri ile bunların varlık kiralama şirketince devralınan kuruma devri ve bu devirlere bağlı olarak yapılan ipotek işlemleri bu Kanunda yazılı harçlardan müstesnadır.

(Ek fıkra: 6009 - 23.7.2010 / m.19) Bu maddede veya diğer kanunlarda yer alan harçtan muafiyete ilişkin hükümler, bu Kanunun (1) sayılı Tarifesinin "(A) Mahkeme Harçları" bölümünün (V) numaralı fıkrasındaki "keşif harcı" ve (1) sayılı Tarifesinin "(B) İcra ve iflas harçları" bölümünün (III) numaralı fıkrasındaki "haciz, teslim ve satış harcı" bakımından uygulanmaz.

DİPLOMAT MUAFLIĞI

MADDE 124 - Yabancı devletlerin Türkiye'de bulunan elçi, maslahatgüzar ve konsolosları ile elçilik konsolosluklarına mensup olan ve o memleketin uyrukluğunda bulunan memurları ve Türkiye'de resmî bir göreve memur edilenlerin bu sıfatlarından dolayı yapacakları harca mevzu işlemler, karşılıklı olmak şartıyla bu kanunda yazılı harçlardan muaftır.